

Přehled

Pravidla OECD o liberalizaci pohybu kapitálu

a aktuálních skrytých operacích:

Uživatelská příručka

Overview

OECD Codes of Liberalisation of Capital Movements and of

Current Invisible Operations: User's Guide

Czech translation

Přehledy jsou překladem výtahů z publikací OECD.

K dispozici jsou zdarma v internetovém knihkupectví OECD na adrese :

www.oecd.org/bookshop/

Tento Přehled není oficiálním překladem dokumentů OECD.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ

Přehled kodexů OECD o liberalizaci

Úvod

Volný pohyb kapitálu, investic a služeb přes národní hranice je motorem hospodářského růstu, zaměstnanosti a rozvoje. Významně také stimuluje konkurenci a hospodářskou výkonnost, z nichž těží zákazníci, a společně poskytuje finanční zdroje a technologické inovace. Přináší prospěch hostitelské zemi, zemi původu a stejnou měrou také rozvinutým a rozvojovým státům. Již od počátku byla tato myšlenka ústředním bodem přístupu OECD k mezinárodním finančním a hospodářským vztahům, avšak, jako všechny dobré myšlenky, i tato může fungovat jen tehdy, zasadíme-li ji do kontextu reálného života. V závislosti na stupni rozvoje své ekonomiky, infrastruktury a finančních trhů má každá země i její obyvatelé vlastní individuální potřeby, obavy a možnosti vztahující se k otevření svého trhu volnému toku kapitálu a služeb. Pro růst a rozvoj je nezbytnou vlastností udržitelnost. Pouze vyvážený a komplexní přístup k liberalizaci může celé společnosti zaručit dlouhodobý prospěch.

V konfrontaci s tímto náročným úkolem – všestranně podporovat otevřený trh se zřetelem na individuální situaci každé země – vytvořily země OECD před čtyřiceti lety vyvážený rámec pro postupný proces přechodu k liberalizaci: Kodex OECD o liberalizaci pohybu kapitálu (OECD Code of Liberalisation of Capital Movements), jenž zahrnuje také oblast přímých investic a podniků, a Kodex OECD o liberalizaci neviditelných operací (OECD Code of Liberalisation of Invisible Operations), který zahrnuje služby. Spolu s orientací na hlavní myšlenku otevřených trhů kodex staví na procesu konzultací, v němž pochopení a přesvědčení mají větší váhu než nátlak a vyjednávání.

Tímto způsobem kodexy členským zemím OECD efektivně napomáhaly v úsilí nadobro odstranit neúčelné překážky volného oběhu kapitálu a služeb. Dnes se veřejný zájem více než kdy jindy celosvětově zaměřuje na otázky globalizace a liberalizace, přičemž tento zájem je leckdy zatížen pocitem znepokojení a nedůvěrou. Zkušenosti s progresivní liberalizací v rámci kodexů spolu se vzájemným hodnocením a diskusí představují vhodný příklad přiměřené a harmonické mezinárodní spolupráce.

Co jsou tyto kodexy a jak jsou členěny?

Kodexy OECD o liberalizaci jsou právními nástroji, které zavádějí pravidla chování se pro vlády členských zemí OECD. Technicky vzato jde vlastně o rozhodnutí Rady OECD. Rada OECD je nejvyšším orgánem Organizace, v němž má každá členská země jeden hlas. Její rozhodnutí, která musí být přijata jednomyslně, jsou právně závazná pro vlády členských zemí. Nemají však charakter mezinárodní dohody ve smyslu mezinárodního práva, jako například dohody Světové obchodní organizace (WTO).

Oba kodexy sestávají z článků, které, až na několik výjimek, jsou víceméně totožné. Článek 1 v obou kodexech vysvětluje hlavní myšlenku: členské státy se shodují na obecném cíli – odstranit vzájemná omezení v pohybu kapitálu a neviditelných transakcí. Ostatní ustanovení uvádějí rámcové pro dosažení tohoto cíle členskými zeměmi. Mezi tato ustanovení patří:

- právo na postupný přechod k liberalizaci prostřednictvím udělování a zachování výhrad,
- povinnost nediskriminovat ostatní,
- výjimky z důvodu veřejného pořádku a bezpečnosti,
- výjimky pro případ dočasných ekonomických potíží,
- ustanovení zajišťující kompatibilitu s regionálními smlouvami, například Evropskou unie a jejími zvláštními postupy,
- oznamovací, revizní a konzultační systém provozovaný zvláštním výborem OECD– Výborem pro pohyb kapitálu a neviditelné transakce.

Každý kodex má dvě základní přílohy: seznam obsažených operací a seznam výhrad stávajících členů.

Na které mezinárodní transakce se kodexy vztahují?

Kodexy přesně stanovují, které ekonomické aktivity jsou jimi pokryty. Seznam těchto aktivit tvoří přílohu ke každému kodexu. Mezinárodní transakce stanovené přílohou se nazývají položky. Členské státy nemají možnost výběru jednotlivých položek. Účinnost všech položek je plošná a bere do úvahy existující vznesené výhrady.

Kodex OECD o pohybu kapitálu je vedle pravidel Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru jediným mnohostranným právním nástrojem, prosazujícím liberalizaci v plném rozsahu mezinárodního pohybu kapitálu. Při vytvoření kodexu v roce 1961 byla jeho působnost značně omezená. Od té doby se však národní ekonomiky více integrovaly, došlo k vyšší harmonizaci regulace finančního trhu a finanční techniky jsou nyní mnohem propracovanější. V důsledku toho členské země postupně rozšiřovaly seznam zahrnutých transakcí až k verzi, kterou je možno považovat za definitivní.

V dnešní době se Kodex o pohybu kapitálu vztahuje na všechny dlouhodobé a krátkodobé pohyby kapitálu mezi obyvateli zemí OECD. Mezi příklady takového pohybu kapitálu patří emise, prodej a nákup akcií, dluhopisů a akcií investičních fondů, operace na peněžním trhu, přeshraniční úvěry, půjčky a dědická řízení. Dále se vztahuje rovněž na přímé zahraniční investice – například koupi existující společnosti zahraničním podnikem, anebo založení dceřinné společnosti nadnárodní korporace.

Působnost stávajícího Kodexu o neviditelných operacích je sice rozsáhlá, avšak ne tak dostatečná, avšak ne celkově komplexní pokrytí přeshraničních obchodních aktivit v oblasti služeb. Přeshraniční trh služeb znamená nabídku služeb obyvatelům dané země cizinci a naopak. Poskytovatelé služeb mohou být jak společnosti, tak i jednotlivci. Předními sektory jsou zde bankovní a finanční služby, pojištění, odborné služby, námořní a silniční doprava a cestování a turistika.

Bankovníctví, finančnictví a pojištění byla v posledním desetiletí věnována značná pozornost. Došlo k aktualizaci Kodexu o neviditelných operacích a k jeho rozšíření s ohledem na rostoucí internacionalizační trend v této oblasti. Země OECD se například dohodly, že zahraniční banky, finanční instituce a pojišťovny mají mít právo poskytovat svoje služby prostřednictvím zakládání

poboček či zastoupení. Další novinka se týká práva vstup do sdružení a samosprávních orgánů. Toto právo je v mnohých zemích nevyhnutelností pro každého, kdo chce poskytovat finanční nebo některé odborné služby.

Jaké jsou hlavní principy kodexů?

Lze si představit víc způsobů, jak dosáhnout konečného cíle kodexů, tedy osvobodit mezinárodní pohyb kapitálu a služeb od všech omezení a umožnit tak obyvatelům členských zemí OECD spolu obchodovat tak, jako by byli občany jediné země. Články kodexů pro cestu k tomuto cíli vlastní itinerář. Z jednotlivých právních ustanovení vyplývá řad zásadních principů.

Stabilizace

V rámci kodexů se členské země OECD dohodly, že nebudou zavádět nové překážky. Výhrady k závazným ustanovení kodexu lze omezit či zrušit, avšak není je možno přidávat ani rozšiřovat. Toto platí paušálně a pro všechny operace v rámci kodexů s výjimkou nových závazků, některých specifických položek v rámci Kodexu o pohybu kapitálu a s výjimkou zvláštního odchylného postupu pro případ přechodných ekonomických a finančních obtíží. Jakékoli zrušené omezení již nemůže být znovu zavedeno. Toto se nazývá stabilizačním závazkem. V zájmu dosažení co možná nejefektivnější stabilizace se od vlád očekává maximálně přesná formulace výhrad, které by zásadně měly odrážet pouze skutečně existující omezení. Tím se ustanovuje regulační status quo, a vývoj tak může směřovat pouze k liberalizaci – toto se nazývá „západkový efekt“.

Postupné snižování

Liberalizace je primárním cílem kodexů, i když jí členské státy mohou časem dosáhnout postupným rušením restrikcí s ohledem na svou aktuální individuální situaci. Tento princip se nazývá zásadou postupného snižování. Pokud se členská země rozhodne ponechat zavedená opatření omezující volný pohyb kapitálu a služeb, její situace se pravidelně přezkoumává. Dalším členským zemím pak daná země podává vysvětlení, proč jsou konkrétní restriktivní opatření stále platná. Současně se mohou další členské země snažit přesvědčit danou zemi, že se její zájmy dají vyřešit i jiným, méně restriktivním způsobem. Ačkoli postupy ustanovené kodexy nestanoví nátlaková opatření či donucovací prostředky, orientace členských zemí na primární cíl liberalizace je spolu s dynamikou celého procesu a duchem součinnosti natolik silná, že počet výhrad se za poslední roky citelně snížil.

Unilaterální liberalizace

Oproti jiným mezinárodním obchodním a investičním dohodám není celkový přístup kodexů přístupem vyjednávání a handlování vzájemných výsad principem „něco za něco“. Kodexy jsou založeny na myšlence, podle níž je liberalizace z dlouhodobého hlediska stejnou měrou zájmem dané země i jejích obchodních partnerů. Proto by členské státy měly být připraveny zrušit restriktce, aniž aby čekávaly okamžité výsady od členských zemí. Tento princip samozřejmě správně funguje jen tehdy, pokud je jeho myšlenka společná všem stranám, pokud všichni hráči hrají stejnou hru. Lze namítnout, že u kodexů toto funguje díky relativní homogenitě členských zemí OECD. Unilaterální liberalizace se však v posledním desetiletí rovněž stává celosvětovým trendem, a to ve všech zemích – rozvinutých, rozvojových i v zemích v přechodném ekonomickém období.

Princip nediskriminace

Od členských zemí OECD se očekává, že výhody otevřených trhů poskytnou občanům všech členských zemí OECD stejnou měrou a bez diskriminace. Pokud restriktce existují, musí pro všechny platit stejně. Dokonce i členské země, které momentálně zažívají hospodářské problémy a samy nemohou liberalizaci zavést, musí přijímat hospodářské liberalizační výhody poskytované jinými členskými zeměmi. Kodexy nepovolují vytvářet seznamy výminek k principu nediskriminace, neboli doložky nejvyšších výhod (MFN). Jediná výjimka z tohoto pravidla se týká liberalizačních opatření, přijatých v rámci zvláštního systému regionální integrace, jakým je např. Evropské unii, přičemž tato opatření se nemusí automaticky rozšiřovat na všechny členské země OECD.

Transparentnost

Princip transparentnosti znamená, že informace o omezeních týkajících se pohybu kapitálu a služeb v zemích OECD musí být úplné, aktuální, srozumitelné a všem dostupné. Jak kodexy tohoto cíle dosahují? Zaprvé požadavkem, aby členské státy oznamovaly všechna opatření, které mají vliv na transakce uvedené v kodexech. Zadruhé žádostí o oznamování změn ve všech těchto opatření. Zatřetí co nejpřesnějším uvedením těchto opatření v seznamu výhrad, členěném podle zemí tak, aby si byl čtenář jistý, že mimo omezení uvedená na seznamu neexistují žádné jiné restriktce (toto se nazývá členěním povinností „shora dolů“). Začtvrté pak prostřednictvím zveřejňování aktuálních verzí kodexů a stanovisek jednotlivých zemí na veřejné internetové stránce OECD¹ a jejich publikací tiskem.

Mají všechny země podle kodexů stejné závazky?

Ačkoli všechny členské země mají za společný cíl postupnou liberalizaci, jejich vzdálenost od tohoto cíle není stejná. Členské země, které z různých důvodů okamžitě nemohou liberalizaci zavést, mohou vznést výhradu vůči konkrétním položkám kodexů. Ze seznamu výhrad, který tvoří přílohu kodexů, tak lze situaci, ve které se ta která země aktuálně nachází. Tyto seznamy definují stávající závazky každé země. Pokud některá země nepodala výhradu vůči určité položce, očekává se, že u transakcí uvedených v konkrétní položce, dojde k plné liberalizaci.

Existují „plné“ a „omezené“ výhrady. Plná výhrada znamená, že transakci, ke které se výhrada pojí, nelze vůbec realizovat. Omezená výhrada pak znamená, že transakci lze umožnit s jistými omezeními. Výhrady by obecně měly co nepřesněji vyjadřovat druh restrikcí, které členská země stále uvaluje na mezinárodní pohyb kapitálu a obchod se službami. Při vznesení nové výhrady musí členský stát uvést důvody podání a podrobovat se pravidelné revizi stále zachovávaných výhrad. Cílem periodické revize rozsahu a důvodů výhrad, kterou provádí OECD, a přeměnit plné výhrady na omezené a další snižování či úplné zrušení omezených výhrad.

Existují skutečně tak markantní rozdíly mezi postavením jednotlivých zemí? Bylo by asi dost obtížné paušalizovat, protože u každé země existují oblasti s vyšší liberalizací než v oblastech jiných a tyto oblasti se mezi jednotlivými státy různí. Je však zřejmě pravda, že některé země přejímají roli „tahouna“ a výhrady ve srovnání s ostatními státy rychleji a hromadně odstraňují. Noví členové naopak do organizace vstupují s delším seznamem výhrad než „staří“ členové.

Kdo dohlíží na uplatňování kodexů?

Výbor OECD pro pohyb kapitálu a neviditelné transakce, známý jako „CMIT“ (Capital Movements and Invisible Operations – pozn. překl.) je orgánem, v němž se jednotlivé členské země setkávají a debatují o uplatňování a zavádění kodexů. Každá členská země OECD má právo delegovat do výboru jednoho odborníka. Zastoupena je také Evropská komise. Přizváni mohou být i další představitelé, včetně zástupců nečlenských zemí, a jako pozorovatelé působí představitelé MMF a ESVO (EFTA).

Několikadenní zasedání výboru CMIT se obvykle koná dvakrát ročně (jaro a podzim). Těchto zasedání se rovněž účastní zaměstnanci sekretariátu OECD, zvláště pak z divize pro pohyb kapitálu, investice a služby. Výbor Komise může účelově zřídit pracovní skupiny zaměřené na řešení konkrétních otázek, které vyžadují podrobnou odbornou analýzu, jako například přímé zahraniční investice anebo sektory služeb jako jsou pojištění a e-finance. Výbor může rovněž pořádat neformální konference a semináře s častou účastí delegátů ze soukromého sektoru či akademické obce. Jedním z příkladů je série seminářů o liberalizaci odborných služeb, které se konají již od roku 1994.

Proč je pro dohled nad kodexy zapotřebí stálý výbor? Protože liberalizace podle kodexů je dynamický a průběžný proces založený na analýze, diskusi a partnerském přesvědčování. Výbor CMIT provádí pravidelné revize stanovisek každé země ke Kodexu o pohybu kapitálu a spolu s příslušnou zemí se snaží nalézt možnosti dalšího vývoje směrem k větší otevřenosti trhu. Dalším nástrojem jsou horizontální kontroly, které se provádějí v rámci Kodexu o neviditelných operacích a zabývají se jedním konkrétním sektorem s pokrytím všech zemí. Výbor obvykle z těchto kontrol

přijímá písemné zprávy, které se následně předkládají Radě OECD. K těmto zprávám je často přiložen návrh doporučení jedné či více zemím nebo návrh rozhodnutí o změně seznamu výhrad. Konečné rozhodnutí v této oblasti je však v pravomoci Rady OECD.

Pro správný výkon své funkce potřebuje výbor CMIT spolehlivé informace o všech opatřeních, která se zavádějí v členských zemích a mohou mít vliv na ustanovení kodexů. Kodexy stanoví vládám povinnost do 60 dní informovat OECD o všech opatřeních vztahujících se ke kodexům. Kromě tohoto provádí výbor s pomocí sekretariátu OECD vlastní pravidelné průzkumy. Díky velkému množství dostupných zdrojů výbor CMIT pravidelně zkoumá a konzultuje nejnovější vývoj postoje členských zemích, který může mít vliv na pohyb kapitálu, přímé investice a obchod se službami.

Kdo těží z liberalizace ve smyslu kodexů?

Kodexy jsou nástroji mezinárodního práva, jímž jsou stanovena práva a povinnosti jednotlivých vlád. Z právního hlediska se jednotlivci ani podniky z členských zemí se nemohou přímo dovolávat práv vyplývajících z kodexů pro investice v zahraničí, přesun zdrojů nebo přeshraniční poskytování služeb. Takovýto případ ve smyslu kodexů je nutno výboru CMIT předložit prostřednictvím vlády příslušného státu. Kodexy však vyžadují, aby členské země své povinnosti zavedly prostřednictvím přijetí nebo zachování nutných opatření na domácí úrovni.

Těmi, kdo skutečně požívají výhod liberalizace, jsou tedy občané a podniky v každé členské zemi. Mohou nakupovat a prodávat akcie i podíly ve fondech či do zahraničí, převádět zděděný majetek, založit podnik v jiné členské zemi OECD, poskytovat právní nebo finanční poradenské služby klientům v zahraničí apod. Navíc je zásadní, že tyto výhody jsou stabilní a neměnné. Takováto stabilita je zvláště důležitá pro ty, kteří v zahraničí investují s dlouhodobým výhledem například v podobě založení výrobních podniků v zahraničí.

Vztahují se uvedené výhody liberalizačních opatření pouze na občany zemí OECD? Právní závazky vyplývající z kodexů se vztahují pouze na země OECD. Vlády členských zemí však přijaly rozhodnutí rozšířit výhody liberalizace na všechny členy MMF. Znamená to, že občané rozvojových zemí a zemí v přechodném období sklízet ovoce přístupu na volný trh v zemích OECD stejnou měrou jako občané členských zemí OECD. Průzkumy skutečně prokázaly, že mezi vládami členských zemí OECD výrazně převažuje tendence přijmout liberalizační opatření bez jakékoli diskriminace vůči zemím, které nejsou členy OECD.

Jak odpovídají kodexy předpisům Evropské unie?

Jak už bylo zmíněno, kodexy ponechaly prostor pro proces regionální integrace v rámci speciálních systémů jakým je např. Evropská unie, někdejší EHS. Všechny členské státy Evropské unie jsou zároveň členskými státy OECD, avšak postupy a procesy Evropské unie a OECD jsou na sobě zcela nezávislé. Liberalizace mezi členy EU může být rychlejší či širší. Výjimkou ze zásad nediskriminace, obsažených v kodexech, je fakt, že členské státy EU mají možnost nerozšiřovat liberalizační opatření na jiné země OECD, které nejsou členy EU. Konkrétním příkladem je Druhá směrnice EU o bankovníctví, která zavedla možnost jediného oprávnění k poskytování bankovních služeb v celé EU. Jiným členským zemím OECD tato výhoda plně poskytnuta nebyla.

Výbor CMIT však nezkoumá nařízení a směrnice EU za účelem zjištění jejich kompatibility se závazky členských států EU ve smyslu kodexů. Harmonizace a liberalizace v rámci EU by zejména neměla vytvářet nové překážky ve vztahu ke třetím zemím. K tomu by mohlo dojít, pokud by členský stát EU s velmi liberálním přístupem byl povinen zavést v jisté oblasti restriktivnější režim s ohledem na harmonizační snahy uvnitř. Bezproblémová spolupráce mezi OECD a EU je snazší díky pravidelné účasti zástupce Komise EU na zasedáních výboru CMIT.

Ačkoli mohou členové EU mezi sebou liberalizaci uplatňovat rychleji, jsou i nadále vázáni celkovým cílem kodexů. Odstranění omezení v rámci EU by měla být odstraněna také s ohledem na ostatní členské země OECD, pokud spadají do působnosti kodexů. Liberalizace není úplná, dokud nedojde ke zrušení omezení vůči všem zemím OECD.

Jaké jsou kodexy ve srovnání s dohodami Světové obchodní organizace?

Všechny členské země OECD jsou zároveň členy Světové obchodní organizace (WTO) a jsou smluvními stranami, na něž se vztahují její právní nástroje. Nejvýznamnějším dokumentem WTO se vztahem oblastem pokrytým také kodexy OECD je Všeobecná dohoda o obchodu službami (GATS). GATS zahrnuje nejen přeshraniční obchod službami, ale také přímé zahraniční investice (FDI) a zakládání podniků v sektoru služeb. Oproti účasti na kodexech je účast na GATS otevřená prakticky všem zemím.

GATS a kodexy propagují stejný cíl: liberalizaci. Přístup GATS se od přístupu kodexů liší ve dvou oblastech: v definici závazků jednotlivých zemí upřednostňuje přístup „zdola nahoru“ (ve srovnání s principem „shora dolů“, uplatňovaným kodexy), a snaží se svých cílů dosáhnout prostřednictvím řady vyjednávání namísto unilaterální liberalizace a partnerském přesvědčování. Přístup „zdola nahoru“ znamená, že si země v rámci GATS mohou zvolit sektory, v nichž chtějí uskutečnit své závazky. Vyjednávání závazků znamená, že vývoje směrem k liberalizaci je dosaženo vzájemnými výsadami, někdy i v různých sektorech služeb.

Již v roce 1994 se komise CMIT zabývala koexistencí a kompatibilitou GATS a kodexů. Dospěla k závěru, že členských států OECD vyplývající z obou dokumentů se liší, avšak jsou kompatibilní. Členské státy OECD vnímají GATS a kodexy jako dva přístupy k liberalizaci, které se vzájemně doplňují a podporují. Na základě zprávy předložené výborem CMIT se Rada OECD usnesla, že kodexy je třeba zachovat v platnosti a nadále posílit. Toto rozhodnutí bylo motivováno nejen touhou po udržení pokroku dosaženého díky těmto dokumentům, ale také snahou OECD udržet si své postavení tahouna vyvážené celosvětové liberalizace.

Kodexy dávají tomuto přístupu značnou oporu. Zprv je jejich záběr v řadě podstatných oblastí širší. Kodex o pohybu kapitálu není pouze jediným multilaterálním nástrojem pokrývajícím celý rozsah pohybu kapitálu. Je také, spolu s Dohodou o národním zacházení (National Treatment Instrument), která obsahuje nezávazné předsevzetí členů OECD a tří nečlenských zemí (Argentina, Chile a Brazílie) nediskriminovat zahraniční investory působící na jejich území, jediným multilaterálním nástrojem prosazujícím liberalizaci přímých zahraničních investic a zakládání podniků ve všech hospodářských odvětvích. Zadruhé je přístup „shora dolů“, uplatňovaný kodexy, účinným prostředkem zajištění stability a garancí nediskriminačního charakteru regulačních opatření. Zatřetí pak atmosféra spolupráce v OECD ponechává pro diskusi a zhodnocení hospodářských a strategických okruhů, které je třeba uvážit s ohledem na pokračující trend globalizace investic a obchodu službami.

Čeho kodexy dosud dosáhly?

Kodexy již čtyřicet let díky atmosféře spolupráce poskytují multilaterální rámec podporující jednotlivé způsoby dosažení liberalizace v členských zemích OECD. Vytvořily rovněž prostředí, v němž členské země s méně rozvinutou ekonomikou nebo země procházející dočasnými hospodářskými problémy, těží z rad a porozumění svých partnerů. Kodexy zároveň slouží jako efektivní měřítko, jímž se za tuto dobu vyhodnocuje a porovnává snaha jednotlivých členů o liberalizaci.

Práce na kodexech přinesla cenné bohatství v podobě informací. Podle přístupu OECD je přibližování se liberalizaci neustále provázeno studii a analýzami ekonomického a politického kontextu. Jen za poslední desetiletí byla například podrobně probádána oblast přímých zahraničních investic, pojišťovnictví, odborných služeb, turistického ruchu, bankovníctví a finančních služeb. Tyto studie byly často prováděny multidisciplinárně a s využitím odborných znalostí a zkušeností ostatních orgánů OECD. Tyto studie se běžně publikují a slouží zájemcům z celého světa.

Již od počátku hrají kodexy hlavní roli při vstupu nových členů do OECD. Jejich význam se znovu potvrdil se vstupem nejnovějších členů OECD: Mexika, České republiky, Koreje, Polska a Slovenska. Kodexy sloužily měřítko jejich připravenosti sdílet partnerský přístup k mezinárodním ekonomickým vztahům. Kandidátské země mohou předkládat své výhrady a běžně se přijímá, že jejich seznamy výhrad budou delší než u stávajících členů. Musí však prokázat, že na své cestě k liberalizaci již dospěly do adekvátní fáze. V případě nutnosti musí změnit svůj stávající přístup tak, aby se přiblížily standardům OECD.

Jaké jsou vyhlídky kodexů ve světě plném změn?

Budou kodexy i nadále prospěšné členským zemím OECD a jejich občanům? Pokrok učiněný na cestě ke konečnému cíli – otevřeným a fungujícím trhům – budí obdiv, zbývá však spousta práce. Stejně jako v minulosti sehrají kodexy také v budoucnu zásadní roli při ustálení stávající liberalizace mezi členskými zeměmi OECD, zachování dynamického směřování k vyšší liberalizaci a v pokroku monitoringu. Zároveň také poskytují stabilní prostředí pro diskusi a výměnu názorů v době pochyb o vyváženosti výhod globalizace.

Práce na kodexech OECD se však bude nadále vyvíjet. Závěry uruguayského jednání a přijetí dohod WTO v roce 1994 změnily tvář mezinárodních ekonomických vztahů. V roce 1998 bylo upuštěno od jednání o Multilaterální dohodě o investicích (MAI) díky hlasům skupin hájících veřejný zájem, které vyjadřovaly obavy z rizik globalizace pro životní prostředí, pracovní a lidských práva a týkaly se také spotřebitelské otázky a rozvoje. O rok později neuspělo zasedání WTO v Seattlu, jehož cílem bylo vnést do liberalizačního procesu novou dynamiku. Práce na kodexech nesmí v budoucnu opomíjet obavy z rizik, které liberalizace přináší, a nesmí také zapomínat na původní myšlenku kodexů - odstranění překážek přeshraničního pohybu kapitálu a služeb přináší prospěch všem zúčastněným stranám.

Zaměření další práce na kodexech lze upravit podle potřeb členských zemí. Existuje mnoho způsobů, jak mohou kodexy prosazovat vyváženou liberalizaci nejen v rámci OECD, ale také jako podpůrný nástroj aktivit WTO a jako doplňující, širší fórum procesu G7 při diskusi o Práce v rámci kodexů může rovněž sloužit jako širší fórum procesu G7 při diskusích o standardizaci a nejlepších metodách mezinárodního pohybu investic a integrace finančních trhů. Struktura OECD je velmi pružná a umožňuje organizovat semináře s účastí zástupců privátního sektoru, občanských sdružení i

akademické obce. Mohou být vyvinuty nové přístupy přesahu na nečlenské země. Při práci na kodexech může výbor CMIT kdykoli provést analýzu nových nebo obzvláště složitých odvětví a podnítit diskusi o kontroverzních otázkách. Má při tom možnost kdykoli využít multidisciplinárního potenciálu OECD a zapojit specialisty v oboru investic, financí, konkurence, spotřebitelů, životního prostředí a odborníky na jednotlivá odvětví.

Obsah původní anglické verze této publikace *(bez příloh, seznamu polí, tabulek a grafů) :*

Předmluva

I. Přehled kodexů OECD o liberalizaci

II. Komentář

- a. Články Kodexů
- b. Přílohy Kodexů: seznam operací
- c. Operace v působnosti Kodexu o liberalizaci pohybu kapitálu
- d. Operace v působnosti Kodexu o liberalizaci běžných neviditelných operací

**Tento *Přehled* je překladem výtahu z publikací OECD původně publikovaných pod těmito anglickými a francouzskými názvy:
Pravidla OECD o liberalizaci pohybu kapitálu a aktuálních skrytých operacích:
Uživatelská příručka**

**Codes de l'OCDE de la libération des mouvements de capitaux
et des opérations invisibles courantes: Guide de référence**

Publikace OECD a *Přehledy* jsou k dispozici v internetovém knihkupectví OECD na adrese: www.oecd.org/bookshop/
Napište „overview“ (*přehled*) v poli „Title search“ na stránkách internetového knihkupectví nebo uveďte název anglické publikace (*Přehledy* jsou spojeny s originálními publikacemi v anglickém jazyce).

Přehledy připravuje Odbor pro legislativu a překlady při OECD,
Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci.
email: rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Reprodukce tohoto *Přehledu* je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.